

"National Mission for Safety of Women" अंतर्गत राज्यातील १३८ विशेष जलदगती न्यायालयांपैकी बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड-अलिबाग येथील विशेष जलदगती न्यायालयांऐवजी मेहकर, शहादा व पनवेल या तालुक्यांच्या ठिकाणी प्रत्येकी १ विशेष जलदगती न्यायालय स्थापन करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

विधि व न्याय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: जगन्या १४१९/प्र.क्र.४(अ)/का- नऊ

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,

दिनांक:- ०८ मार्च, २०२१

- वाचा :**
१. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. B(W)A-२१०८ of २०१९/२४००/३२५२९/२०१९ दि.०५.११.२०१९.
 २. मा. उच्च न्यायालयाचे पत्र क्र. B(W)A-२१०८ of २०१९/३३९/५८२८ दि.१५.०२.२०२०.
 ३. विधि व न्याय विभाग शासन निर्णय क्रमांक जगन्या १४१९/५/प्र.क्र.४/का- नऊ दि.०४.०३.२०२०.
 ४. मा. उच्च न्यायालयाचे पत्र क्र. B(W)A-२१०६ of २०१९/१३७७/२०५२० दि.३०.१२.२०२०.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने "National Mission for Safety of Women" अंतर्गत महिला व बालक अंतर्भूत असलेली बलात्कार व पॉक्सो (POCSO) कायदांतर्गतची प्रलंबित प्रकरणे चालवून त्वरीत निकाली काढण्यासाठी विशेष जलदगती न्यायालये स्थापनेबाबतची तरतूद केली आहे. यानुषंगाने, संदर्भ क्र. १ व २ येथील मा. उच्च न्यायालयाच्या पत्रांन्वये प्राप्त प्रस्तावांनुसार, संदर्भ क्र. ३ येथील विधि व न्याय विभाग शासन निर्णयान्वये राज्यात १ वर्षाच्या कालावधीकरीता १३८ विशेष जलदगती न्यायालये (FTSCs) स्थापन करण्यास; तसेच, प्रत्येक न्यायालयाकरीता ८ तात्पुरती पदे याप्रमाणे एकूण ११०४ तात्पुरती पदे निर्माण करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर १३८ न्यायालयांपैकी ३० न्यायालये Exclusive/Designated POCSO Act Courts म्हणून कार्यरत असतील.

संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयातील परिशिष्ट-अ मध्ये राज्यात स्थापन करावयाच्या विशेष जलदगती न्यायालयांची यादी जोडण्यात आली आहे. यानुसार, बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड जिल्ह्यात अनुक्रमे बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड-अलिबाग येथे प्रत्येकी १ विशेष जलदगती न्यायालय स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि प्रलंबित प्रकरणांची संख्या लक्षात घेता आता मा.उच्च न्यायालयाने संदर्भ क्र. ४ येथील पत्रांन्वये बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड-अलिबाग या जिल्हा मुख्यालयांच्या ठिकाणाऐवजी अनुक्रमे मेहकर, शहादा व पनवेल या तालुक्यांच्या ठिकाणी प्रत्येकी १ विशेष जलदगती न्यायालय स्थापन करण्याचे प्रस्तावित केले आहे. मा. उच्च न्यायालयाच्या सदर प्रस्तावास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

"National Mission for Safety of Women" अंतर्गत महिला व बालक अंतर्भूत असलेली बलात्कार व पॉक्सो (POCSO) कायदांतर्गतची प्रलंबित प्रकरणे चालवून त्वरीत निकाली काढण्यासाठी १ वर्षाच्या कालावधीकरीता स्थापन करावयाच्या राज्यातील १३८ विशेष जलदगती न्यायालयांपैकी बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड या जिल्ह्यांमधील अनुक्रमे बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड-अलिबाग या जिल्हा मुख्यालयांच्या ठिकाणी स्थापन केलेली विशेष जलदगती न्यायालये, त्यासाठी निर्माण केलेल्या तात्पुरत्या पदांसह, रद्द करून त्याऐवजी अनुक्रमे मेहकर, शहादा व पनवेल या तालुक्यांच्या ठिकाणी प्रत्येकी १ विशेष जलदगती न्यायालय स्थापन करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयातील परिशिष्ट-ब प्रमाणे बुलढाणा, नंदुरबार व रायगड-अलिबाग येथे विशेष जलदगती न्यायालय स्थापन करण्याकरिता निर्माण केलेल्या पदसंख्ये एवढी पदे, म्हणजेच प्रत्येकी ८ तात्पुरती पदे, आता मेहकर (जिल्हा- बुलढाणा), शहादा (जिल्हा- नंदुरबार) व पनवेल (जिल्हा- रायगड) येथील विशेष जलदगती न्यायालयाकरीता निर्माण करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.
३. पदनिर्मितीच्या अनुषंगाने संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयातील अटीचे पालन करण्यात यावे.
४. याप्रित्यर्थ होणारा खर्च "मागणी क्र. जे-१, २०१४- न्यायदान, १०२- उच्च न्यायालये, १४- महिलांच्या सुरक्षिततेसाठी राष्ट्रीय उपक्रम अंतर्गत विशेष न्यायालयाची स्थापना,(१४)(०१) महिला व बालक अंतर्भूत प्रकरणे त्वरीत निकालात काढण्यासाठी विशेष न्यायालयाची स्थापना (कार्यक्रमांतर्गत) (दत्तमत) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (२०१४ ०६६४)" व (१४)(०२) महिला व बालक अंतर्भूत प्रकरणे त्वरीत निकालात काढण्यासाठी विशेष न्यायालयाची स्थापना (कार्यक्रमांतर्गत) (दत्तमत) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (२०१४ ०६७३)" या लेखाशीर्षाखाली संबंधित वित्तीय वर्षासाठी मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
५. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०२१०३०८१६१९४१९६१२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आनंद भारत होडावडेकर)

उप विधि सल्लागार-नि-उप सचिव

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे स्वीय सहायक ,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. विरोधी पक्ष नेता विधान सभा /विधान परिषद यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई,
५. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रमुख न्यायाधीश, जिल्हा व सत्र न्यायालय, बुलढाणा/नंदुरबार /रायगड-अलिबाग,
७. प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा / मूळ शाखा), मुंबई,
८. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ,
९. संचालक, अभियोग संचालनालय, मुंबई,
१०. सह संचालक, न्यायिक अधिकारी प्रशिक्षण संस्था, उत्तन/नागपूर,
११. सदस्य सचिव, विधि सेवा प्राधिकरण, मुंबई,
१२. महालेखापाल- एक (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा), मुंबई,
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१४. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
१५. वित्त विभाग, व्यय-५/ अर्थ-११/आपुक,
१६. विधि व न्याय विभागातील सर्व कार्यासने,
१७. निवड नस्ती.